

HIGIENOS INSTITUTAS

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius, tel. (8 5) 262 4583, faks. (8 5) 262 4663, el. p. institutas@hi.lt, www.hi.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111958286

PRANEŠIMAS ŽINIASKLAIDAI

2020 m. rugpjūčio 3 d.

Pernai Lietuvos gyventojai mirė dėl tų pačių priežasčių kaip ir anksčiau

Higiemos instituto duomenimis, šalyje 2019 m. mirė 38 281 žmogus – 1293 asmenimis mažiau nei 2018 m. Iš visų praėjusiais metais mirusių asmenų 22,9 proc. neišgyveno iki 65 m., beveik pusė (46,6 proc.) mirė būdami 65–84 metų, trečdalis (30,5 proc.) – 85 m. ir vyresni.

Pernai, kaip ir jau daug metų, pagrindinės Lietuvos gyventojų mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. 2019 m. jos sudarė 81,9 proc. visų mirties priežasčių. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau kaip pusė, t. y. 54,6 proc. mirusiųjų, nuo piktybinių navikų – 21 proc., o dėl išorinių mirties priežasčių – 6,3 proc.

Mirusiųjų statistika

2019 m. mirė 18,5 tūkst. vyrų ir 19,8 tūkst. moterų. Mirusių vyrų skaičius, palyginti su 2018 m., sumažėjo 531 mirusiuoju, moterų – 762. Taigi iš viso 2019 m. mirė 1293 asmenimis mažiau nei 2018 m. 22,9 proc. visų mirusiųjų pernai sudarė darbingo amžiaus (16–64 m.) asmenys (33,5 proc. vyrų ir 12,3 proc. moterų).

Vyrų mirties priežastys

Dažniausios vyriškos lyties atstovų mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos (47,0 proc.), piktybiniai navikai (24,0 proc.) ir išorinės mirties priežastys (9,5 proc.).

Tarp **kraujotakos sistemos ligų** vyravo išeminės širdies ligos (63,8 proc. visų vyrų mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų) ir smegenų kraujagyslių ligos (20,6 proc.). Beveik penktadalis nuo išeminės širdies ligos mirusių vyrų (19,9 proc.) mirė nesulaukę 65 m.

Dažniausia mirties priežastis tarp 4 430 nuo **piktybinių navikų** mirusių vyrų – trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniai navikai (22,6 proc. visų vyrų mirčių nuo piktybinių navikų). Jauniausi nuo šių ligų mirę vyrai buvo 30–34 m. amžiaus, o 31,9 proc. vyrų, mirusių nuo šių navikų, – iki 65 m. Nuo trachėjos, bronchų ir plaučių piktybinių navikų mirė 3,6 karto daugiau

vyrų nei moterų. Dažna vyrų mirties priežastis taip pat ir priešinės liaukos (sudarė 11,6 proc. vyrų mirčių nuo piktybinių navikų) bei skrandžio piktybiniai navikai (7,4 proc.).

55,5 proc. visų dėl **išorinių mirties priežasčių** mirusių 1 758 vyrų mirė dėl nelaimingų atsitikimų (įvykus transporto įvykiui, nukritus, paskendus, sušalus, atsitiktinai apsinuodijus), 30,7 proc. – nusižudė. 71,6 proc. dėl nelaimingų atsitikimų mirusių vyrų ir 75,1 proc. nusižudžiusių vyrų mirė būdami jaunesni nei 65 m. amžiaus. Išorinės mirties priežastys 2,8 karto dažnesnės tarp vyrų nei tarp moterų.

Moterų mirties priežastys

Dažniausios moterų mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos (61,7 proc.), piktybiniai navikai (18,3 proc.), virškinimo sistemos ligos (4,6 proc.) ir išorinės mirties priežastys (3,2 proc.).

Tarp **kraujotakos sistemos** ligų vyravo išeminės širdies ligos (62,9 proc. visų moterų mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų), smegenų kraujagyslių ligos (25,6 proc.) bei hipertenzinės ligos (5,4 proc.). 4,6 proc. moterų, mirusių nuo kraujotakos sistemos ligų, amžius nesiekė 65 m.

Dažniausia mirties priežastis tarp 3 612 nuo **piktybinių navikų** mirusių moterų – krūties piktybinis navikas (15,3 proc. visų moterų mirčių nuo piktybinių navikų). 36 proc. visų moterų, mirusių nuo šio naviko, sudarė moterys, nesulaukusios 65 m. amžiaus. Kasos ir storosios žarnos piktybiniai navikai sudarė po 8 proc. moterų mirčių nuo piktybinių navikų, trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniai navikai – 7,7 proc., o kiaušidžių piktybinis navikas – 6,1 proc.

Trečioji pagrindinė moterų mirties priežastis 2019 m. – **virškinimo sistemos** ligos. Visų praėjusiais metais dėl virškinimo sistemos ligų mirusių 910 moterų dažniausia mirties priežastis – lėtinės kepenų ligos.

Dėl išorinių mirties priežasčių mirusių 637 moterų didžiausia dalis (65,0 proc.) mirė dėl nelaimingų atsitikimų (414 moterys), penktadalis – nusižudė (18,9 proc., 140 moterų). 30,4 proc. mirusių dėl nelaimingų atsitikimų bei 57,1 proc. nusižudžiusių moterų amžius – iki 65 m.

Darbingo amžiaus gyventojų mirties priežastys

Pernai mirė 8,6 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų (16–64 m.), iš kurių 71,8 proc. buvo vyrai, 28,2 proc. – moterys.

Didžioji dalis darbingo amžiaus vyrų mirė nuo išeminių širdies ligų (17,8 proc.), virškinimo organų piktybinių navikų (7,6 proc.) ir dėl savižudybių (6,5 proc.).

Darbingo amžiaus moterys dažniausiai mirdavo nuo virškinimo organų piktybinių navikų (10,6 proc.), išeminių širdies ligų (10,1 proc.) ir moters lyties organų piktybinių navikų (8,7 proc.).

Vaikų ir kūdikių mirtingumas bei jų mirties priežastys

Per paskutinius penkerius metus stebimas 1–17 m. amžiaus mirusių vaikų skaičiaus mažėjimas (nuo 2014 m. sumažėjo 43 proc.). 2019 m. mirė 77 vaikai (46 berniukai ir 31 mergaitė). Daugiausia šio amžiaus vaikų mirė dėl išorinių priežasčių (49,4 proc.), piktybinių navikų (11,7 proc.) ir nervų sistemos ligų (11,7 proc.). Dėl išorinių mirties priežasčių mirė 38 vaikai – 28 berniukai ir 10 mergaičių (12 vaikų nuskendo, 9 – žuvo transporto įvykiuose, 9 – nusizudė, 8 – mirė dėl kitų išorinių mirties priežasčių), tai yra 11,6 proc. mažiau, lyginant su 2018 m.

2019 m. mirė 90 kūdikių (vaikų iki 1 m.) – 6 kūdikiais mažiau nei 2018 m. Pagrindinės kūdikių mirties priežastys – perinatalinio laikotarpio ligos (43,3 proc.) ir įgimtos formavimosi ydos (36,7 proc.).

Apibendrinti 2019 m. mirties priežasčių duomenys skelbiami Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Mirties atvejų ir jų priežasčių stebėsenos skyriaus specialistų parengtame leidinyje „Mirties priežastys 2019“, kurį galima atsisiųsti apsilankius Higienos instituto interneto svetainės www.hi.lt skiltyje „Leidiniai“ -> „Sveikatos statistikos leidiniai“ (<http://hi.lt/lt/mirties-priezastys.html>).

Infografikas <https://infogram.com/2019-mp-1h0n257p09nl6pe?live>.

Papildomą informaciją teikia Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Mirties atvejų ir jų priežasčių stebėsenos skyriaus vadovė Sandra Mekšriūnaitė tel. (8 5) 277 3304, el. paštu sandra.meksriunaite@hi.lt.

Cituojant ar kitaip naudojant šiame pranešime esančią informaciją, prašome nurodyti jos šaltinį.